

Biotóp, biocönózis, ökoszisztéma

Az élőlények ott élnek meg, ahol megtalálják az életükhöz szükséges feltételeket: táplálékot, búvóhelyet, vizet, levegőt, megfelelő hőmérsékletet. Az élettelen tényezőket abiotikus tényezőknek, az élőlényeket és azok termékeit biotikus tényezőknek nevezzük.

Azoknak az élettelen tényezőknek az összességét, amelyek az adott élettérben az élőlények közösségének a létét biztosítják, **biotóp**nak (élőhelynek) nevezzük. A biotópban található élőlények összessége a **biocönózist** (életközösséget) alkotja.

Az élettelen tényezők nem állandóak, hanem változnak, az évszaktól, a nappalok és az éjszakák váltakozásától, esetleg természeti csapásoktól függően módosulnak. Ezekről a változásokról függően az élőlényeknek van egy tűréshatárjuk, amelyen belül képesek létezni. Vannak olyan fajok, amelyek egyes környezeti tényezők megváltozását nagy értékhatárok között is elviselik. Ezek az adott tényezőre nézve tág tűrésű fajok (pl. tigris a hőmérséklettel szemben tág tűrésű). Némely fajok viszont egyes környezeti tényezőknek csupán kismértékű ingadozását viselik el. Ezek a szűk tűrésű fajok.

Így például a pisztráng a gyorsfolyású, oxigénben gazdag, hideg hegyi patakokban él.

A szűk tűrésűek előfordulásukkal jelzik az adott környezeti tényezők értékét, ezért ezeket indikátorszervezeteknek nevezzük (pl. zuzmó csak ott tud megélni, ahol a levegő nem szennyezett).

A biotóp és a biocönózis egységét **ökoszisztémának** nevezzük.

Az ökoszisztémákat többféleképpen csoportosíthatjuk: az élőhely szerint lehetnek szárazföldiek és víziek. Szárazföldi ökoszisztémák közé tartozik az erdő, rét, barlang, gyümölcsös stb. A vízi ökoszisztémák közé tartozik a folyó, tó, mocsár stb. Az emberi hatást figyelembe véve beszélhetünk természetes vagy mesterséges ökoszisztémákról.

Az ökoszisztémák alkothatnak nagyobb egységeket, ezeket biomnak nevezzük. Ilyen például a Duna – delta, a Fekete – tenger.

Duna – delta

Fekete tenger

Más biomok például a tundra, tajga, szavanna stb.

tundra

tajga

szavanna

Leckék – 5. osztály

sivatag

esőerdő

